

ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบ

สุดจิต นิमितกุล

ความรับผิดชอบ หรือภาระหน้าที่ เป็นเรื่องที่เราได้ยินเสมอ หรือได้ยินที่ว่า ใครมีหน้าที่อันใดก็ทำไปตามนั้น ให้ดีที่สุดก็ถือว่า ได้ประพฤติปฏิบัติตามความรับผิดชอบแล้ว แม้แต่รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดก็ได้บัญญัติถึงหน้าที่ของชนชาวไทยไว้ว่า มีหน้าที่อย่างใดก็ตาม เช่น มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่สิ่งที่เราปฏิบัติอยู่ที่สำคัญอย่างน้อยคนไทยมีหน้าที่อย่างน้อย 2 เรื่อง คือ เสียภาษี

และรับราชการทหาร โดยเฉพาะชาวไทยเมื่ออายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ ต้องถูกเกณฑ์ทหารรับใช้ชาติ คนไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธก็มีวินัยชาวพุทธเป็นแนวทางปฏิบัติ ในแต่ละฐานะ เช่น หน้าที่ลูกที่ดีต่อบิดามารดา บิดามารดาอนุเคราะห์บุตรธิดา ลูกศิษย์มีหน้าที่ต่อครูอาจารย์ สามีที่มีหน้าที่ต่อภรรยา ภรรยาที่มีหน้าที่ต่อสามี เป็นต้น ขงจื้อเป็นปราชญ์อื่นอีกอย่างหนึ่งที่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลที่ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้อง และดีงาม ซึ่งรากฐานดังกล่าวนี้ ทั้งชาวจีน และชาวเกาหลี ได้ใช้เป็นแนวทางดำเนินชีวิต ในตลอดชีวิตของคนเราตั้งแต่วัยเยาว์เราก็มีหน้าที่เล่าเรียนหนังสือ เมื่อจบแล้วก็เข้าทำงาน ซึ่งยอมมีหน้าที่ตามภาระที่ได้รับมอบหมายทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยอมกำหนดหน้าที่และแนวทางปฏิบัติทั้งภาระหน้าที่โดยตรงว่าจะทำหน้าที่อะไรบ้าง นอกจากนั้นจะมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมด้วย การปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีสายการบังคับบัญชาตามลำดับ หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ตามกำหนด ก็จะมีหัวหน้าคอยตักเตือน ลงโทษ ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว แม้จะมีผู้ฝ่าฝืนหรือทำงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายกรณีภาคเอกชนอาจถูกไล่ออก ส่วนภาครัฐ อาจถูกลงโทษทางวินัยสถานใดสถานหนึ่ง ซึ่งครั้งหนึ่งเคยมีการเสนอให้ห้าเปอร์เซ็นต์สุดท้ายควรออกจากราชการไป แต่แล้วความคิดถูกยกเลิกไป อาจ

สรุปได้ว่า บุคคลที่อยู่ในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีหัวหน้าคอยควบคุมดูแลความเสียหายอาจเกิดขึ้นไม่มากนัก แต่ในกรณีปัจเจกชนหรือบุคคลที่อยู่นอกองค์กร หรือไม่ขึ้นกับคณะ ชมรม หรือหน่วยใด และเขาเหล่านั้นไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ปฏิบัติตามภาระรับผิดชอบ หรือไม่มีความรับผิดชอบในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ย่อมยากแก่การควบคุม ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าว สังคมหรือรัฐ ผลักภาระในการดูแลควบคุมผู้ไม่รับผิดชอบต่อประเด็นดังกล่าวไว้แต่ตำรวจเพียงองค์กรเดียวเท่านั้น ฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่า ตำรวจซึ่งมีภาระหน้าที่ในการดูแลควบคุมกรณีประชาชนไม่ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตนเอง หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทุกเรื่องตั้งแต่ไม่จิ้มพินยันเรือรบ ซึ่งในทางปฏิบัติก็ไม่อาจทำได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผลจากข้อเท็จจริงดังกล่าวสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมแห่งความอ่อนไหวไร้ระเบียบ มีหลายกรณีที่ถูกฟ้องหรือถูกหยิบยกขึ้น ตำรวจจึงจะดำเนินการแต่มีอีกหลายกรณีที่ไม่มีใครพบเห็นหรือไม่รู้ หรือเป็นเรื่องไกลตัวเรื่องนั้นๆ ก็ไม่ได้รับการดูแลเยียวยา ฉะนั้นปัญหาต่างๆ ในสังคมจึงถูกหมักหมมไว้มากมายที่ไม่ได้รับการแก้ไข

ทำอย่างไรปัจเจกชนหรือประชาชนจะเคารพกฎหมายโดยเคร่งครัด ไม่ทำผิดกฎหมาย ไม่ทำผิดคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม เป็นฐาน หากพลเมืองมีความมั่นคงปฏิบัติภารกิจตามทำนองคลองธรรมก็เป็นการลดภาระแก่รัฐบาลในการจัดการความไม่ถูกต้องต่างๆ เหล่านี้ถึงแม้แนวทางดังกล่าวจะหวังได้ยากเพราะสังคมดังกล่าวจะมีขึ้นได้ต่อเมื่อประชาชนมีคุณภาพ ได้รับการศึกษาซึ่งต้องใช้เวลาแก่รัฐและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงจะต้องรณรงค์ วิริริ และสร้างสรรค์ให้สังคมไทยอยู่ในสภาพดังกล่าวให้ได้ไม่ว่าจะใช้เวลานานเท่าใด ในทางกลับกัน หากรัฐละเลยความอ่อนไหวและความไกลหลายอมจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้เขียนเห็นว่ากรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือทำผิดกฎหมายนอกจากรัฐและหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรงจะรณรงค์ในทุกด้านแล้ว เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ควรมีภาระในการบังคับใช้กฎหมายด้วยเช่นกัน เพราะเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ประชาชนมากที่สุด รู้พื้นที่ รู้ปัญหา และรู้บุคคลเป็นอย่างดี จะทำงานได้ง่ายกว่าเพราะมีข้อมูลอยู่พร้อมในทุกๆ ด้าน ฉะนั้นในก้าวแรกเห็นควรแก่กฎหมาย และข้อบังคับในการบังคับใช้กฎหมายให้ อบต. ดำเนินการให้มากขึ้น กล่าวคือ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของ อบต. มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเหมือนเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ยังมีภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบเป็นจำนวนมากที่ทั้งผิดกฎหมาย และอาจไม่ผิดกฎหมาย แต่หมิ่นเหม่ต่อคุณธรรมศีลธรรม และจริยธรรม จะเห็นได้ว่าประชาชนจำนวนมากที่ไม่ปฏิบัติตามความรับผิดชอบต่อใครจะเป็น เช่น หลีกเลียงกฎหมาย และผู้เกี่ยวข้องไม่เอกราชเรื่องซึ่งอาจยินยอมหรือตักกระโดดพลอยใจ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ปัญหาที่ปรากฏแก่สังคม เช่น ปัญหาครอบครัว มีภรรยาหลายคน แล้วไม่รับผิดชอบ มองเมินๆ คล้ายเป็นปัญหาเฉพาะตัว แต่ลองมองให้ลึก หากฝ่ายชายไม่รับผิดชอบเลี้ยงดูหรือไม่รับผิดชอบต่อทายาทที่เกิดขึ้น ภาระเหล่านี้ก็ตกแก่สังคม เราจะได้ยินเสมอกรณีหย่าร้าง ทั้งฝ่ายชาย

และฝ่ายหญิง ไม่พร้อมจะรับผิดชอบ เช่น รายได้มีไม่พอแม้แต่ตัวเองยังไม่สามารถจะเลี้ยงดูตัวเองได้ รับผิดชอบครอบครัวก่อให้เกิดภาระแก่ตนเองไม่อยู่ในฐานะจะรับผิดชอบต่อปัญหาเหล่านี้ เราจะได้ยินจากสื่อเสมอถึงกรณีพ่อแม่แยกทางกัน ทายาทไม่มีใครดูแล แม้อาติๆ ก็ไม่อยู่ในฐานะจะดูแลได้ คนเหล่านั้นอาจไม่ได้รับการศึกษา ปัญหาสังคมตามมา ปัญหาใจผู้ร้ายก็จะเพิ่มขึ้น ในสังคมปัจจุบันลำพังแต่ละครอบครัวก็แทบจะเอาตัวไม่รอด เพราะค่าครองชีพแพงมาก แม้จะไม่มีปัญหาครอบครัว ได้รับการศึกษาก็มิได้หมายความว่าจะมีงานทำและมีรายได้ดีที่จะดูแลครอบครัวได้ หากครอบครัวแตกแยกขาดความรับผิดชอบ ภาระจะมากขึ้นเป็นปัญหาแก่สังคมและประเทศชาติในที่สุด

ตัวอย่างจริงที่เกิดขึ้นนอกจากจะได้ยินจากสื่อประจำแล้ว ปีหนึ่งๆ มูลนิธิแดง-ลำยองฯ นิमितกุล ที่ผู้เขียนเป็นประธานและใช้งบประมาณหลายหมื่นบาทเพื่อให้อาหารแก่เด็กที่ขาดแคลนและยากจน ในชนบทปรากฏว่าทางโรงเรียนได้มอบทุนให้แก่เด็กเกือบ 100 เปอร์เซนต์ ยากจนเกิดจากพ่อแม่เลิกกันปัจจุบันอยู่กับย่าหรือยาย และแม้แต่ย่าหรือยายก็แทบจะเอาตัวไม่รอด ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นแทบทุกปี หลายๆ ปี ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตกลับไปว่ามูลนิธิเราเห็นใจเด็กยากจนขาดแคลนทุนทรัพย์แต่เราจะไม่ส่งเสริมกรณีครอบครัวแยกกันซึ่งข้อเท็จจริงนี้ไม่ใช่ความผิดของเด็ก แต่ผู้เขียนประสงค์จะจุดประกายโทษของครอบครัวที่แยกกันเพราะพ่อแม่ไม่รับผิดชอบ โดยเฉพาะแนวความคิดเริ่มขึ้นที่โรงเรียนก่อน

ยังมีกรณีต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลไม่รับผิดชอบต่อและก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมและประเทศชาติ ที่เห็นได้ชัดก็คือเรื่องวินัย คนขาดวินัยในการดำรงชีวิต การสูญเสียแม้แต่การทำกิจกรรมต่างๆ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ผลคือเกิดความโกลาหล วัยรุ่นวุ่นวายและส่งผลเสียหายต่อส่วนรวม ผู้เขียนเห็นว่า เราจะต้องรณรงค์เรื่องวินัย เรื่อง ความรับผิดชอบต่อ ตั้งแต่เด็กๆ คือ เริ่มที่เยาวชนก่อน ซึ่งในอนาคตสังคมจะดีขึ้น

